

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Articulus I. De Hæresis Natura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Etò promeritis, si hæ aut illa fidem complectentibus gratiose remittantur: & contrà à respuentibus rigorose exigantur, Palao *Traff.* 4. *disp.* 2. *p.* 6. *n.* 5. & Gonzalez in *c. Sicut Judæi cit.* n. 9. Exempla; quia ex Hispania Judæi & Sarraceni exacti sunt, partim; quòd eorum conversatio perniciofa fidelibus, & machi-

nationes Principibus essent periculosa; partim verò; quòd bellò justò superatè captique ad victoris arbitrium bonis exui & expelli potuerint, Palao *l. cit.* Ratio; quia ad fidem directè cogi sine injuria non possunt, nisi ab eo, qui ad id in ipsos obtinet jurisdictionem, ut rectè observant *cit.* Palao & Gonzalez *n.* 8.

TITVLVS VII.

De Hæreticis.

DE his latè DD. Itali, & maxime Hispani, apud quos viget Inquisitio in Hæreticam pravitatem. Ad hanc Rubricam attingere iuvabit ea, quæ usui fore videbuntur in Germania nostra, in qua, propter Pacem Religionis & fœdera publica cum Hæreticis inita, locum non habent omnia, quæ in eos Jure Ecclesiasticò sunt constituta.

ARTICVLVS I.

De Hæresis Natura.

SUMMARIUM.

1. Etymon & definitio Hæresis.
2. Hæreticus est, qui voluntariè in fide dubitat,
3. Eamve negat: nisi Cathœchumenus adhuc sit,
4. Aut id faciat ex ignorantia,
5. Etiam culpabilis & crassa;

6. Aut fidem, quam verbis negat, animò retineat.
7. Hæreticus est, qui veritatem sibi specialiter revelatam:
8. Non etiam, qui propositionem Theologicam negat.

Hæresis à verbo *aisēdu* idem, **1.** quod *Eligere* & *Seſtari* significante, ita nominatur; quòd novæ, & à communi Ecclesiæ & Spiritûs sancti sensu alienæ doctrinæ & opinionis electio, aut secta sit, *can. Hæresis* 29. *can. Hæreticus* 30. *Ec.* 24. *q.* 3. estque Voluntarius & pertinax error contra aliquam veritatem Fidei Christianæ in eo, qui hanc suscepit. Ita ad mentem S. Ecclesiæ Doctoris, Augustini contra *Fausum* & D. Thomæ 2. 2. *q.* 11. *art.* 1. Albertinus ad hanc Rubricam in *6. q.* 1. *n.* 19. Farinacius *Prax. Criminal.* *q.* 178. *n.* 5. & Sanchez *Lib.* 2. *Moral.* *cap.* 7. *n.* 1. Ex qua ejus definitione Inferitur primò, Hæreticum esse non tantùm eum, qui aliquem Catholicæ Fidei articulum *absolute* negat: sed eum **2.** etiam,

etiam, qui de aliquo dubius est positivè, pertinaciter affirmandò, eum non omnino certum, sed dubium esse, ut cum D. Thoma 2. 2. q. 10. art. 5. q. 11. art. 1. Panormit. in c. 1. n. 1. & VV. aliis doceat Sylvester V. *Hæresis* 1. q. 3. Canus *Lib. 1. 2. de Loc. Theolog. cap. 8.* Suarez *de Fide, disp. 19. f. 4.* Sanchez *Lib. 2. Moral. cap. 7. n. 12.* & cæteri T. T. & ante eos Stephanus Papa, qui c. 1. cit. ad omnes Episcopos rescribens, *In fide dubius*, inquit, *infidelis est.* Idem desumitur ex Conciliis Lateranenibus sub Leone X. *Sess. 8.* & sub Innocentio III. celebratis, c. 1. de *Summa Trinitate* & Viennensi *Clement. 1. §. Porro, eadem Rubrica* relatis. Quorum hac de re sententia apertè tradita est à SS. Athanasio in *Symbolo*, ibi, *Nisi fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit*, & Augustino *Enchirid. cap. 7. §. 19.* ubi ait, *salvâ fide non posse usurpari particulam Fortè in rebus Fidei; quia significat dubitationem.* His etiam Ecclesiæ PP. ac Doctores faciem prætulit S. Jacobus Apostolus Epistolæ suæ Catholicæ verbis, *In fide nihil basicans*, cap. 1. v. 6. Ratio perspicua est; quia Catholicæ Fidei dogma & fundamentalis articulus est, eam esse certam atque infallibilem; juxta illud Servatoris, *Verba mea non præteribunt*, Matth. cap. 24. v. 35. & Apostoli nos hortantis, *Ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, firmissimum solatium habeamus*, ad Hebræos cap. 6. v. 8. Unde eum, qui de aliquo Fidei articulo positivè & pertinaciter dubitat, contra aliquam Catholicæ fidei veritatem errare, est necesse.

3. Inferitur secundò, hæreticum contra coram Ecclesiâ non esse

Primò Catechumenum, pertinaciter tuentem errorem, in quem lapsus est ante Baptismum; quia ante hunc su-

ceptum non censetur Fidem completè suscepisse; & propterea Ecclesiastica jurisdictioni subiectus non est, secundum Tridentini *Sess. 24. cap. 2. cit.* Suarez *disp. 19. f. 5. n. 6. §. 8.* & Sanchez n. 34. *Coram Ecclesiâ*, inquam, & ad contrahendas hæreticorum pœnas; quia, si Christianam fidem animò suscepisset, hæreticus esset coram Deo: licet ab Ecclesiâ talis non reputaretur, nec posset puniri, ut cum Suarez l. cit. Azor p. 1. *Instituit. Lib. 8. cap. 9. q. 3.* docent Farinacius cit. q. 178. n. 135.

Secundò, baptizatus qui, suum Ecclesiæ iudicio esse contrarium, ignorat, propter defectum voluntarii ac pertinacis, ad hæresin requisitæ, can. *Dixit 31. junctâ Gloisâ V. Pertinaci, can. Qui in Ecclesiâ 33. Ec. 24. q. 3. c. Damnamus 2. V. In nullo junctâ Gloisâ & cit. Clement. 2. §. Porro, ibi, Qui asserere, defendere seu tenere pertinaciter presumpserit, de Summa Trinit.* Atque hoc verum est, quantumvis ignorantia sit vincibilis & crassa, cit. Azor cap. 8. q. 4. cap. 9. q. 8. Suarez f. 3. à n. 9. & Farinacius q. 179. à n. 29. Ratio est; quia errorem, sive falsam suam sententiam pertinaciter tueri dicitur is, qui universalis Ecclesiæ aliquid docentis ac definitis auctoritati voluntariè, hoc est, sciens ac prudens contradicit, suumque istius iudicio præfert, secundum SS. Ecclesiæ DD. Augustini *Lib. 4. contra Donatistas cap. 16.* & Epistolâ 164. & Thomæ p. 1. q. 32. art. 4. dogma ab omnibus receptum: impossibile autem est, Ecclesiæ auctoritati voluntariè contradici ab eo, qui sensum & iudicium suum Ecclesiæ doctrinæ ac definitioni contrarium esse, etiam culpabiliter & crassè ignorat; cum talis habere valeat voluntatem, iudicium & sententiam suam deferendi: quandocunque cognoverit, id Ecclesiæ sensui ac definitioni ad-

tionem adversari, ut rectè observat Palao *Tract. 4. disp. 3. p. 2. n. 3.*

6. Tertio, qui fidem, quam in animò retinet, verbis aut etiam factis externis negat. Ratio est; quia talis revera non habet voluntarium sensum ac iudicium contrarium iudicio sensui Ecclesiæ, & per hanc propositæ Divinæ revelationi; eamque ob causâ hæreticis à Jure inflictas pœnas in foro Conscientiæ non contrahit, Navarrus *Manual. cap. 27. n. 56. cit.* Sanchez *cap. 7. n. 8.* & Suarez *disp. 14. s. ult. n. 5.* licet in externo foro, præsumptione ex verbis ac factis seu signis externis ortâ, hæreticus reputetur ac puniatur, insuper habita allegatione iudicii & intentionis, Ecclesiæ sensui ac definitioni non repugnantis, ut aliis relatis observat Farinacius *q. cit. à n. 53.*

7. Quarto, eum, qui factæ sibi revelationi privatæ, v.g. de extremi iudicii die post certum annorum numerum futura, dissentiret, hæreticum fore quidam apud *cit. Sanchez n. 32.* negant eâ ducti ratione; quòd non habeat iudicium contrarium Fidei Ecclesiæ Universalis; cum ista, licet iudicium illud aliquando, non tamen certò aliquò & determinatò tempore doceat futurum. At verius *cit. Azor cap. 9. q. 4.* & Suarez *disp. 19. s. 5. n. 11.* eum coram Deo hæresis reum fore, docent; quòd Ecclesiâ, licet iudicium illud determinatò die vel anno futurum, nemini proponat, omnibus tamen proponat, credendum esse summæ primæque & infallibili veritati revelanti: cui Ecclesiæ propositioni contrarium & erroneum iudicium habet, qui fidem negat à Deo sibi factæ revelationi speciali ac privatæ. Sed, ut hoc verum sit, eò ipsò tamen; quòd ejusmodi revelatio alicui specialiter & privatim facta sit; ac proinde de iudicio ei contrarium non constet, ei non credens ut hæreticus haberi ac pu-

niri non potest: nisi privatæ revelationi divinæ à se credi, aut credendum, verbis aliòve signò externò negaret, ut verisimiliùs existimat Palao *Tract. 8. disp. 3. p. 2. n. 15.*

Quintò demum eum, qui negat 8. propositionem Theologicam, ex una naturaliter evidenti & altera à Deo revelata deductam, v.g. quòd Christus sit risibilis: si non neget, nec dubitet de Christi humanitate; quia hanc credens, & nihilominus Christum esse risibilem negans, vel solummodo negat naturaliter evidenti principii, quòd omnis homo sit risibilis, universalitatem: vel ob mentis hebetudinem non agnoscit evidentiam ac necessitatem illationis; quorum neutrum est objectum à Deo revelatum, Laiman. *Lib. 2. tract. 1. cap. 13. n. 7.* cum Corduba *Quodlib. Lib. 1. q. 17. §. 7. dub. 3. not. 3.* & *cit. Sanchez n. 33.* probè advertentibus, talem hòc ipsò; quòd in principio naturaliter evidenti non errare & evidentiam ac necessitatem illationis agnoscere iudicetur, in foro externo hæreticum præsumi.

ARTICULUS II.

De prohibita Lectione Librorum Hæreticorum.

SUMMARIUM.

9. Professio Fidei publica à Prelatis & aliis faciendâ.
10. Libri non edendi sine Consensu Ecclesiastica.
11. Editi ab hæreticis cum suis Auctoribus damnati.
12. Et lege prohibiti sunt:

M

13. Quæ-